

חדשות הגן הזואולוגי

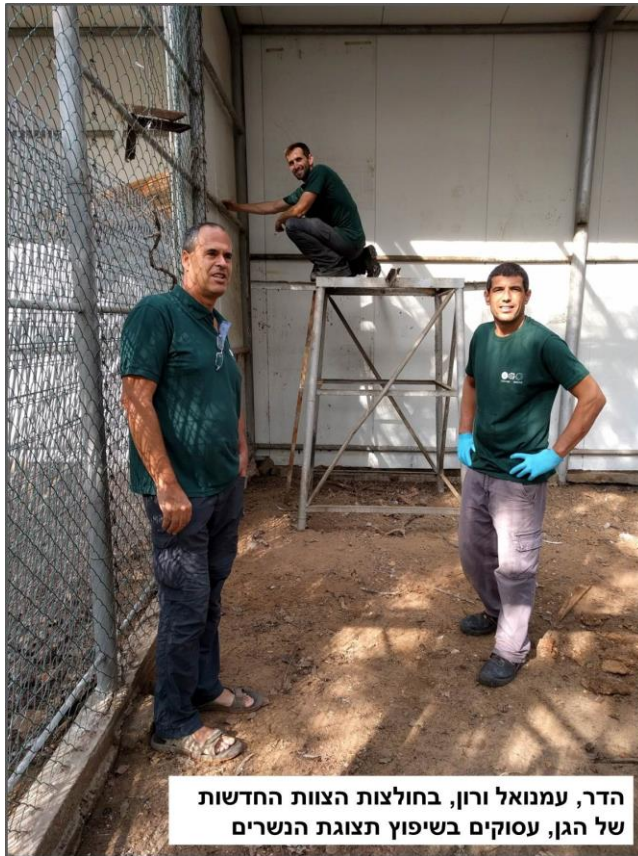

חידושים ושיפוצים ברחבי הגן

בתקופה האחרונה מורגשת בגן הזואולוגי תנופת בנייה, שיפוצים וחידושים. הנה כמה מהפרויקטים שבהם אנו עסוקים בימים אלה. 🇮🇱
בניית תצוגה חדשה לדלקי סלעים, על גבה של תצוגת הנשרים והעיטמים (לכיוון מערב). זהו ניצול של שטח חדש לצורכי תצוגה, בין תצוגה קיימת לשביל שמאחוריה. התצוגה המתוכננת תהיה ארוכה, צרה יחסית וגבוהה. בטבע מבלים הדלקים חלק ניכר מזמנם על עצים, מה שנוכל לאפשר להם בתצוגה החדשה, שתיבנה כך שהם יוכלו לנצל את מלוא ממד הגובה. בתכנון בניית התצוגה החדשה אנו נעזרים בעבודת הפרויקט של קבוצת סטודנטים, שלמדו בשנה שעברה את הקורס "מחקר, שמירת טבע וחינוך בגני חיות" ונושא הפרויקט שלהם היה תכנון תצוגה חדשה לדלקים.

תצוגת הדלקים החדשה בבנייה

הדר, עמנואל ורון, בחולצות הצוות החדשות של הגן, עסוקים בשיפוץ תצוגת הנשרים

מכיוון שהתצוגה החדשה נבנית ממש על גב התצוגה הקיימת של הנשרים והעיטמים, היה לנו ברור שהבנייה תיצור הפרעה משמעותית בחייהם. לכן, הם הועברו באופן זמני לרשות הטבע והגנים, ויחזרו אלינו עם תום הבנייה. בינתיים אנחנו מנצלים את ההזדמנות שהתצוגות ריקות ומשפצים אותן. אנו מפרקים את מגדלי הקינון ובונים במקומם אזורי קינון בפינות המרחב, מה שיגדיל את השטח הפוטנציאלי לתעופה.

במסגרת שיפור הנראות של הגן מוחלפות גינות הקקטוסים בגינות צומח ישראלי.

פנים חדשות ושינויים בצוות הגן

המטפל הוותיק יעקב זלאיט יצא לפנסיה, לאחר שעבד בגן הזואולוגי במשך שנים רבות בחריצות ובמסירות אין קץ. לכבוד פרישתו ערך צוות הגן טיול באזור ירושלים, שכלל סיור בעמק הצבאים וביקור בתחנה לחקר ציפורי ירושלים. במקביל, שני עובדים חדשים הצטרפו ל**צוות הגן**: חואן ולסקז, האחראי על נראות הגן ומסייע בעזרה טכנית, וליאור טוויג, המחליף את יעקב בטיפול בטורפים ובנושאים נוספים.

עובדי הגן בטיול צוות, סתיו 2018

שרה בלוטינגר והנרי הבולבול, צילום: נגה קרונפלד-שור

ביקור שרה בלוטינגר בגן

ב-21 בנובמבר שמחנו לארח בסיום פרטי בגן את שרה בלוטינגר, התומכת בנדיבות בקידום רווחת בעלי החיים בגן הזואולוגי. הסיור כלל עדכון על הנעשה בגן ועל השימוש בתרומתה הנדיבה להקמת קלוב החורש ואכלוסו. בשנה הקרובה נשתמש בכספי התרומה לביצוע פרויקטים של הסטודנטים הלומדים את הקורס "מחקר, שמירת טבע וחינוך בגני חיות".

חדשות הדשא

🚧 החורף עוד רגע כאן, וכמדי שנה להקת [השחפים צהובי-הרגל](#) שבה אלינו. הם עדיין לא מקננים, אבל כבר אפשר לחוש היטב בנוכחותם: מעופפים מעל הגן וקריאותיהם הרמות, מהדהדות למרחוק.

צילום: אילאיל פרת

שני [האווזים האפורים המתבגרים](#) שלנו, שהדר גידל במסירות, שוחררו לשטח הפתוח של הגן. השניים השתלבו היטב בלהקה וכעת די קשה להבחין בינם ובין שאר חברי הלהקה.

עוד בדשא אפשר לפגוש ברבורים שחורים שקיבלנו מגן החיות התנ"כי וחסידות לבנות, שהגיעו אלינו לאחר שטופלו בבית החולים לחיות בר בספארי ואי אפשר לשחררן לטבע. את החסידות גם אפשר לשמוע, לא רק לראות, כשהקשות המקור שלהן נשמעות בכל רחבי הגן.

ואם ממש מתמזל מזלכם, אולי תזכו לראות שתי עזים בדואיות משוטטות להן ברחבי הגן – זכר ונקבה הרה. השניים משוחררים מדי בוקר ומוחזרים לביתם מדי ערב, ובין לבין זוכים לשיפור הפעילות היומית והתזונה.

צילום: אילאיל פרת

"מאושפזים" במרפאת הגן

במרפאת הגן מאושפזים בימים אלה חסידה לבנה, שנותרה על ידי רון אלעזרי-וולקני, לבקשת בית החולים לחיות בר, וקיפוד צעיר, שהתגלה על ידי בתה של נגה קרונפלד-שור, כשהוא משוטט על כביש, רעב וללא אימו, ושוהה אצלנו לצורך התאוששות.

הקיפוד הצעיר

החסידה במרפאה לאחר הניתוח, לפני השחרור לשטח הפתוח

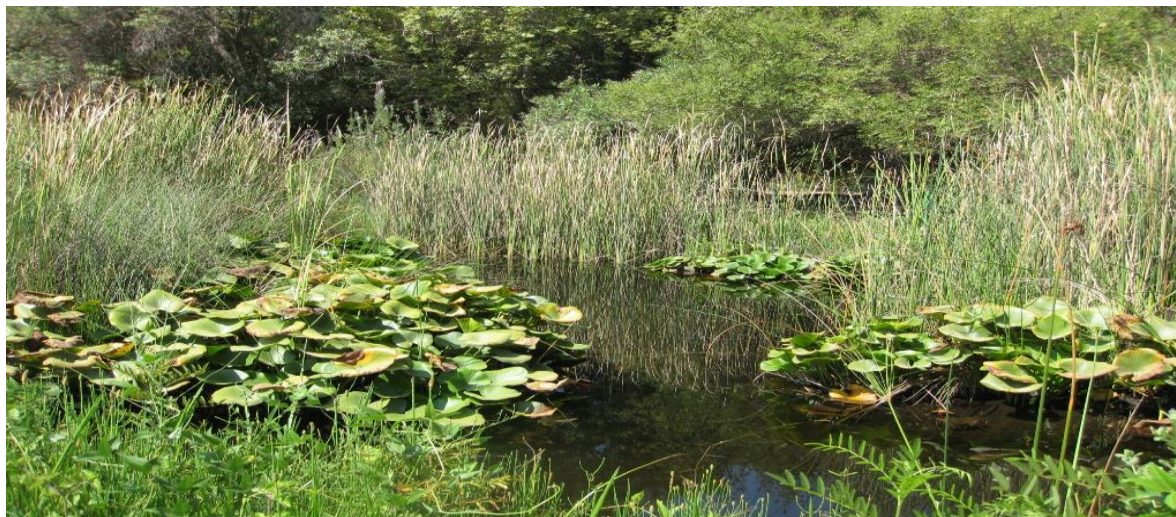
ושתי חדשות חורש משמחות לסיום

✚ על אחד מעצי ההדר שבתצוגת החורש, בקן זרדים מפואר, בקעו גוזלי [תור צווארון!](#)
✚ נראה שהחורף כבר כאן, כי הכרכום החורפי פורח במלוא הדרו.

גוזלי תור צווארון ופריחה של כרכום חורפי בחורש, צילום: הדר יוסיפון

חדשות הגן הבוטני

סקרנים לגלות כיצד נראה פסיפס של סחלב דארווין או שיטה סוככנית?

באמצע חודש אוקטובר הורכבה בגן הבוטני יצירת אמנות מקורית וייחודית, פרי יצירתה של אמנית הפסיפס דליה גרוסמן. היצירה עוצבה כמעגל שקוטרו שלושה מטרים, והיא מציגה את

הפסיפס בכניסה לגן, צילום: יעל אורגד

אוספי הצמחים בגן
בסגנון מודרני, צבעוני
ועשיר. עבודת הפסיפס
נעשתה בחלוקה
למקטעים בסטודיו של
האמנית, ועם סיומה
הורכב הפסיפס
בשלמותו ברחבת
הכניסה של הגן.
הפסיפס הוא חלק
ממתחם הכניסה
החדש, אשר מחבר את

הגן הבוטני עם קמפוס אוניברסיטת תל אביב ומוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, והוקם בזכות התרומה הנדיבה של משפחת פייזר והקרן לפיתוח וקדמה.

מלחת נעמן – שימור צמחים בסכנת הכחדה

באמצע חודש ספטמבר התבשרנו כי שטח באזור מלחת* נעמן עתיד לעבור עיבוד חקלאי אינטנסיבי. אנשי רשות הטבע והגנים פנו אל צוות הגן הבוטני בבקשה לאסוף מיני צמחים נדירים מבית הגידול שעתיד להיפגע.

טל לבנוני, אוצרת הגן, וסמואל רטה מצוות הגיטון אספו פרטים רבים מחמישה מיני צמחים, שנשלפו במאמץ רב מתוך הקרקע החרסיתית היבשה האופיינית לבית גידול זה. הצמחים הובאו יחד עם קרקע מקומית שנאספה בשטח, ושימשה כמצע שתילה וכן כמקור לזרעים נוספים שעשויים לנבט בעתיד.

הקמת בית גידול חדש – מלחה רטובה, צילום: ליז מרגוליס

באוסף צמחי ישראל שבגן הבוטני קיימת חלקת מלחה, אשר עד כה ייצגה בעיקר את אזורי המלחות המדבריות. כעת הצטרפו לחלקה זו צמחי מלחת הנעמן, שהיא מלחה "רטובה" (מקור המליחות הוא כתוצאה מהצפה ואידוי בבית הגידול), הנמצאת במישור החוף ומאופיינת באדמה חרסיתית בוצית וכבדה. לצורך שתילת הצמחים נחפר בחלקה בור שעומקו כמה עשרות סנטימטרים. בתחתית הבור נפרשה יריעת PVC מחוררת ומעליה פוזרה אדמה שנאספה במלחת נעמן.

כך הוקם שטח המדמה את בית הגידול המקורי, מפחית את החלחול, ומאפשר תצוגה לצד שימור וטיפול של החומר הגנטי המקורי. המינים הנדירים של מלחת נעמן, כגון מלחת הבורית (*Salsola soda*) ואוכם חופי (*Suaeda splendens*), מצטרפים אל כ-270 צמחים המוגדרים "מינים אדומים" (מינים בסכנת הכחדה), ומהווים חלק מאוסף הצמחים בגן המקלט של אוניברסיטת תל אביב.

* **מלחה** היא אזור שבו הקרקע מכילה ריכוז גבוה של מלחים מסיסים. בשטחי מלחה נוצרות מערכות אקולוגיות מיוחדות של מיני צמחים ובעלי חיים, אשר מותאמים לתנאים הקשים ויוצאי הדופן.

סטנופאה – תלוי באוויר

סטנופאת רוקר, צילום: משה פרי

סטנופאת רוקר (*Stanhopea ruckeri*) הוא סחלב טרופי שמקורו במרכז אמריקה. סחלב זה הוא אפיפיט, כלומר, צמח הגדל על עצים וצמחים אחרים, אך אינו טפיל. ביערות הגשם זוהי תופעה נפוצה, שכן צמח הגדל במקום גבוה יותר יזכה לקבל אור שמש רב יותר, משאב הנדרש לצמיחתו ונמצא בחסר ביער הצפוף והאפלולי. בדרך זו יכולים הצמחים להתמקם גבוה מבלי להשקיע אנרגיה וזמן בפיתוח גזע תומך. ייחודו של סחלב זה הוא בפריחה ה"פוכה" – התפרחות תלויות ומשתלשלות כלפי מטה, מתחתית כלי הגידול. למיני הסטנופאה, כמו לסחלבים רבים אחרים, אין צוף, והם מואבקים באופן ייחודי על ידי זכרי "דבורי סחלבים" (*Euglossini*). זכרי הדבורים מגיעים לאסוף מהפרחים חומרי ריח בעזרת מברשות מיוחדות הנמצאות על רגליהם. החוקרים משערים כי חומרי הריח משמשים את הדבורים הזכרים במהלך החיזור אחר הנקבות. לשמחתנו, סטנופאת רוקר פרוחה לאחרונה בחממה הטרופית בגן.

משחקים אקולוגיים

דמיינו שאתם דבורת בר יחידנית הנוחתת על פרח ענק.....

כעת דמיינו שאתם חיפושית קליפה, הנוברת בתוך גזע של עץ ברוש.....

בחודש אוקטובר הוצבו בגן הבוטני ארבעה מתקנים ייחודיים. אלו הם מוצגי מדע, אשר מלמדים בצורה חווייתית ומהנה עקרונות אקולוגיים ובוטניים. המתקנים הוצבו בסמוך לכיתה הפתוחה, בין עצי האורן באוסף חשופי הזרע, וזמינים לקהל המבקרים בגן. חברת Sandbox, העוסקת בתכנון וייצור של מתקני חצר ומדע, תכננה את המתקנים הייחודיים במינם בשיתוף צוות הגן הבוטני ובמיוחד עבור המבקרים שלנו. המרחב שבו הם מוצגים מהווה מרכז התכנסות, מרחב למידה ופנאי עבור קבוצות ומשפחות ומוקד משיכה לכל הגילאים. כעת הפסיקו לדמיין ובואו לראות!

שניים ממוצגי המדע החדשים בגן הבוטני, צילום: יעל אורגד